

Verantwoordelijke lascoördinator

Vanaf september 2019 is de nieuwe EN-ISO 14731 in België en Nederland van kracht als norm voor lascoördinatie. De nieuwe editie brengt een paar belangrijke wijzigingen met zich mee inzake kennis en competenties van lascoördinatoren. De herziene norm schrappt onder meer de definitie van de 'verantwoordelijke lascoördinator'.

gaat op de schop

door Tim Buyle

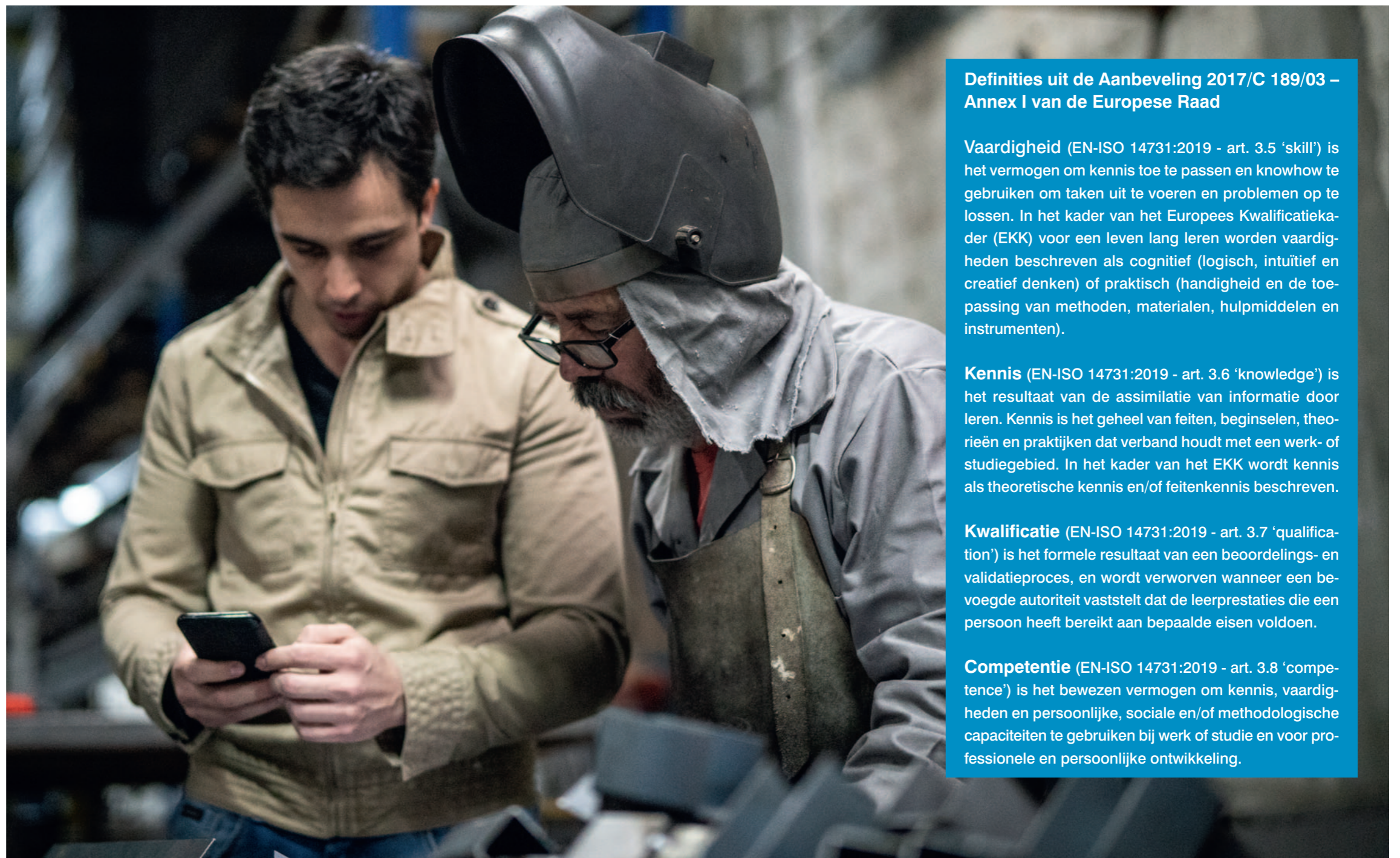
De Technisch Comités ISO/ TC44 en CEN/TC121 hebben de nieuwe norm voor lascoördinatie voorbereid. De inmiddels derde editie van de norm werd gepubliceerd op 17 april 2019 en vervangt de EN-ISO 14731:2006. Uiterlijk in september 2019 krijgt de norm de status van nationale standaard en dient de vorige versie te worden ingetrokken.

Wat verandert er?

De voornaamste wijzigingen worden reeds samengevat in het voorwoord van de norm. Het begrip 'verantwoordelijke lascoördinator' is niet meer opgenomen in de nieuwe teksten. Ook de informatieve koppeling van kennisniveaus aan IIW-diploma's is verdwenen. Totaal nieuw zijn de introductie van het concept 'competentieniveaus' en de beoordeling van personeel dat lascoördinatie-taken uitvoert. Ook aan veiligheid en gezondheid wordt nu gedacht.

Nieuwe definities

Definities van begrippen zijn een vaste rubriek in elke norm. Ze zorgen voor een correcte interpretatie van de normteksten. De organisaties ISO en IEC onderhouden een technologische databank van definities voor gebruik in normen. Niet-technische begrippen zoals kennis en competenties zijn daar niet in opgenomen en hebben al wel eens tot discussies en verschillen in interpretatie geleid. Vanaf nu zijn de begrippen 'vaardigheid', 'kennis', 'kwalificatie' en 'competentie' eenduidig vastgelegd in de EN-ISO 14731:2019 door verwijzing naar een document van de Europese Raad (Aanbeveling 2017/C 189/03 – Annex I, zie kadertekst). Daarmee wordt heel duidelijk gemaakt dat lascoördinatie dient te worden uitgevoerd door mensen die de juiste kennis, vaardigheden en competenties hebben, al dan niet met bepaalde kwalificaties.

Definities uit de Aanbeveling 2017/C 189/03 – Annex I van de Europese Raad

Vaardigheid (EN-ISO 14731:2019 - art. 3.5 'skill') is het vermogen om kennis toe te passen en knowhow te gebruiken om taken uit te voeren en problemen op te lossen. In het kader van het Europees Kwalificatiekader (EKK) voor een leven lang leren worden vaardigheden beschreven als cognitief (logisch, intuïtief en creatief denken) of praktisch (handigheid en de toepassing van methoden, materialen, hulpmiddelen en instrumenten).

Kennis (EN-ISO 14731:2019 - art. 3.6 'knowledge') is het resultaat van de assimilatie van informatie door leren. Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en praktijken dat verband houdt met een werk- of studiegebied. In het kader van het EKK wordt kennis als theoretische kennis en/of feitenkennis beschreven.

Kwalificatie (EN-ISO 14731:2019 - art. 3.7 'qualification') is het formele resultaat van een beoordelings- en validatieproces, en wordt verworven wanneer een bevoegde autoriteit vaststelt dat de leerprestaties die een persoon heeft bereikt aan bepaalde eisen voldoen.

Competentie (EN-ISO 14731:2019 - art. 3.8 'competence') is het bewezen vermogen om kennis, vaardigheden en persoonlijke, sociale en/of methodologische capaciteiten te gebruiken bij werk of studie en voor professionele en persoonlijke ontwikkeling.

Lascoördinatie

Lascoördinatie wordt omschreven als de coördinatie van fabricageprocessen voor lastechnische werkzaamheden en hieraan gerelateerde werkzaamheden. Daarbij horen een aantal essentiële taken die worden vastgelegd in de normatieve annex B. Daarbij is het van cruciaal belang dat het lascoördinatiepersoneel niet alleen beschikt over technische kennis, maar ook over de nodige competenties. De vroegere vereiste kennisniveaus zijn in de nieuwe norm omgevormd naar competentieniveaus. En dat is een belangrijk verschil.

'What's in a name?'

Kennis, vaardigheid, competenties, ... wat zijn de wezenlijke verschillen en waarom maakt de EN-ISO 14731:2019 dat onderscheid? In eerste instantie is er de aanname dat personeel voor lascoördinatie de nodige opleiding (intern, extern) heeft genoten en beschikt over de nodige kwalificaties en ervaring. Het aanstellen van personeel en het organiseren van lascoördinatie is een verantwoordelijkheid van de fabrikant, en niemand anders. De fabrikant dient voor al het lascoördinatiepersoneel duidelijk de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast te leggen via functieomschrijvingen. Maar dat is slechts de helft van het verhaal.

In de vorige editie stond nog te lezen dat de fabrikant ten minste één 'verantwoordelijke lascoördinator' diende te benoemen. Het was een beetje een beladen term die weleens, ten onrechte, in verband werd gebracht met aansprakelijkheid.

Kennis en competentie

Al het lascoördinatiepersoneel dient zelf in staat te zijn om de nodige technische kennis én de nodige competenties aan te tonen. Het aantonen van technische kennis kan via de combinatie van opleiding, training en/of ervaring. Merk dus op dat opleiding (intern/extern) een eerste vereiste is. Het bepalen van het vereiste niveau van opleiding is een verantwoordelijkheid van de fabrikant. Wie over de juiste kennis beschikt, kon via de vroegere norm voor lascoördinatie zonder meer meedraaien in de organisatie. Maar daar komt nu verandering in. Technische kennis of een diploma alleen is immers onvoldoende om een rol als

lascoördinator in een organisatie te vervullen. Een bijkomende eis gaat over de juiste competentie. Daarbij worden drie niveaus onderscheiden: basis-competentie, specifieke competentie en uitgebreide competentie. Competentie van een lascoördinator gaat over het vermogen van die persoon om een lascoördinatie-taak met de juiste kennis en vaardigheden uit te voeren in allerlei situaties. De EN-ISO 14731:2019 legt bovendien nog een pittig accent bij elk niveau van competentie: ook de toepassing van normen is een essentieel onderdeel van competentie.

Lascoördinator is geen beroep maar een functie

Een lascoördinator is onlosmakelijk verbonden met een organisatie. De functie is niet overdraagbaar naar een andere organisatie. In elke gewijzigde context zal opnieuw de afweging gemaakt moeten worden van technische kennis én competentieniveau voor de functie van lascoördinator. Lascoördinatie kan wel uitbesteed worden aan een derde partij. Het blijft evenwel de verantwoordelijkheid van de fabrikant om aan alle normen te voldoen.

Beoordeling van een lascoördinator

Naast het aantonen van technische kennis, op basis van diploma's en cv, zal een lascoördinator beoordeeld worden op zijn/haar niveau van competentie. In de informatieve Annex A van de EN-ISO 14731:2019 staan hiertoe de nodige richtlijnen. De competenties worden beoordeeld op basis van ervaring met de gefabriceerde producten, de gebruikte materialen en de van toepassing zijnde normen. Bij voorkeur wordt de beoordeling uitgevoerd door iemand met hetzelfde of een hoger competentieniveau. In eerste instantie zal de fabrikant zelf de competenties van lascoördinatiepersoneel beoordelen. In het kader van andere norm- en regelgeving en/of contractuele eisen kan het competentieniveau van een lascoördinator beoordeeld worden door een derde partij. Daarbij is het mogelijk dat er een verschil in appreciatie ontstaat. Lascoördinatoren moeten beseffen dat hun niveau van competentie moet worden bijgesteld en dat dit geen statisch gegeven is.

Verantwoordelijke lascoördinator

Met de publicatie van de EN-ISO 14731:2019 is het begrip 'verantwoordelijke lascoördinator' (responsible welding coordinator, RWC) uitdrukkelijk geschrapt. In de vorige editie, artikel 4.2, stond nog te lezen dat de fabrikant ten minste één 'verantwoordelijke lascoördinator' diende te benoemen. Het was een beetje een beladen term die weleens, ten onrechte, in verband werd gebracht met aansprakelijkheid. Nu lezen we dat de fabrikant ten minste één persoon dient aan te duiden die verantwoordelijk is voor de lascoördinatie-taken. En die verantwoordelijk-

heid is nu helder en duidelijk omschreven en is beperkt tot verantwoording, taken, plichten en toegewezen rechten door de fabrikant in relatie met de competenties van die persoon. Om dit te onderstrepen staat in het voorwoord van de nieuwe norm dat de term RWC effectief verwijderd werd.

Conclusie

De functie van lascoördinator binnen een bedrijf is een dynamisch gegeven en kent twee assen die los staan van elkaar: technische kennis enerzijds en competenties anderzijds. Waar de focus vroeger uitsluitend lag op kennis, krijgt men nu de formele kruisbestuiving met competenties. Het is best mogelijk dat verschillende lascoördinatoren met dezelfde technische kennis (bijvoorbeeld hetzelfde diploma) toch een verschillend competentieniveau hebben. Competentie gaat immers over het toepassen van die kennis in specifieke omstandigheden. Niet alleen kennis kan groeien, maar ook competenties kunnen evolueren. Daar waar het toewijzen van lascoördinatie-taken een verantwoordelijkheid is van de fabrikant, is het aantonen van

Competentie gaat immers over het toepassen van die kennis in specifieke omstandigheden. Niet alleen kennis kan groeien, maar ook competenties kunnen evolueren. Daar waar het toewijzen van lascoördinatie-taken een verantwoordelijkheid is van de fabrikant, is het aantonen van competenties een verantwoordelijkheid van de lascoördinator zelf. De beoordeling van de competenties van een lascoördinator belooft alvast geen eenvoudige opdracht te zijn, ondanks de richtlijnen in de nieuwe norm. Het mag ook duidelijk zijn dat de EN-ISO 14731:2019 op die manier ook een kader schept voor elke lascoördinator om een leven lang te leren. En dat is alleen maar toe te juichen.

advertentie

ONTMOET LEVERANCIERS EN VOLG DEMONSTRATIES VAN NIEUWE INDUSTRIËLE PRODUCTIETECHNIKEN OP DÉ VAKBEURS VOOR METAALBEWERKING

VERSAPANEN PLAATBEWERKING VERBINDEN AUTOMATISERING OPPERVLAKTEBEHANDELING 3D PRINTEN

KENNISTHEATER MET TOEKOMSTGERICHTE EN PRAKTISCHE KENNISSESSIES
BEKIJK HET VOLLEDIGE KENNISPROGRAMMA ONLINE

NIEUWE PLATTEGROND MET SEGMENTEN
EEN BEZOEK AAN METAVAK WAS NOOGT ZO EFFICIËNT

MET MEER DAN 25 LEVERANCIERS VAN VERBINDINGSTECHNIEK
INCLUSIEF LIJMPLEIN

REGISTREER UW BEZOEK VIA WWW.METAVAK.NL
VRAAG NU TICKETS KOSTELOOS AAN MET DE CODE: 61917986

EVENEMENTENHAL GORINCHEM
8, 9 EN 10 OKT 2019
DIT JAAR EEN NIEUWE DATUM

METAVAK
WWW.METAVAK.NL